

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Myllyojan niitty

Perinnebiotoopin kunnostus- ja hoitosuunnitelma

Kerttu Hakala

Etelä-Savon ELY-keskus

18.9.2024

1. Kohteen yleiskuvaus

Myllyojan niitty on arvoluokaltaan maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi. Alueen arvoa nostaa monipuolinen niittylajisto, jossa useita huomionarvoisia sekä 2 silmällä pidettävää lajia ja harvinainen kasvillisuustyyppe, hoidon jatkuvuus sekä miinuslajien, erityisesti vuohenputken, väheneminen. Arvoa laskee peltokäyttöhistoria, joka näkyy edelleen keski- ja eteläosien ravinteisuutena.

Niitty sijaitsee Myllylahden rannassa pohjoisesta etelään laskevassa rinteessä, kahden talon välissä (ks. Liitekartat lopussa). Niitty on vanhaa peltoa, mutta maakiviä on jonkin verran ja ne ovat keskittyneet niityn pohjoisosaan. Hoidettu niitty jatkuu itäkulmassaan naapurikiinteistön puolelle.

Puusto on melko edustavaa, pääasiassa yksittäin niitylle kasvamaan jätettyjä koivuja ja mäntyjä, lahpuuta ei ole.

Alueen kaakkoisosassa on kallioalue (merkitty osa-alueeksi 2), jonka ympärillä kasvaa tiheimmin mäntyä, kallion ja niityn reunavyöhykkeellä myös vaahteraa, tuomea, pihlajaa, tammia, lehtokuusamaa ja leppää. Myös joitakin katajan taimia on säästetty. Kalliolta kohti rantaa lähtee varttuneemman metsän kaistale, jossa puusto on vanhaa kuusta ja rauduskoivua. Tätä puustoista aluetta hoidetaan lähinnä raivaamalla nousevaa vesakkoa, jos aluetta laidunnettaisiin, voisi siitä muodostua perinnebiotooppia.

Suurin osa niitystä on tuoretta heinäniittyä (kuvio 1121, kartta seuraavalla sivulla), valtalajeinaan koiranheinä ja nurmipuntarpää. Rehevämpää kasvillisuutta on erityisesti keskiosissa sekä puuston varjostamalla etelälaidalla, myös kallion reunalla on niittämätöntä, rehevää kasvillisuutta. Alueen luoteiskulmasta on raivattu uusi alue niityksi ja siellä kasvillisuus on rehevää, runsaasti koiranputkea.

Edustavinta niittylajisto on länsiosassa välittömästi pihan muuttuessa niityksi, jossa matalakasvuisempi laikku (kuvio 1123). Kasvillisuustyyppe on lähinnä tuoretta pienruohoniittyä. Tällä kuviolla esiintyy useita perinnebiotoopeilla huomionarvoisia lajeja: heinäratamo, ketokaunokki, kesämaitiainen (silmällä pidettävä), ketoneilikka, mäkiminttu (alueellisesti silmällä pidettävä) ja peurankello.

Niityn pohjoisreunalla, naapurin pihan edustalla on myös poimulehtivaltaista tuoretta pienruohoniittyä (kuvio 1122), jossa runsaasti mm. huomionarvoisia kesämaitiaista ja mäkitervakkoa.

Kuva 1. Kartta inventointirajauksesta. Pinkillä rajauksella perinnebiotooppikohde- ja osa-
aluerajaukset. Mustalla rajauksella ja numeroilla kuviorajaukset.

Aiemmin havaittuja huomionarvoisia pölkkyruohoa, ketokäenminttua ja kelta-apilaa ei nyt löytynyt, lisäksi aiemmin niitylläkin esiintynyttä isomaksaruohoa löytyi nyt vain rannan kalliolta.

Ongelmalajeista sananjalkaa esiintyy lähinnä kalliosaarekkeessa, lisäksi pohjoispuolen naapurin tontilta levittäytyy niitylle rusopajuangervoa, jota on torjuttu repimällä sitä juurineen pois. Niityn keskiosissa on vuohen- ja koiranputkea, nokkosta vain yksittäisiä.

2. Niityn hoidon nykytilanne

Niitylle on tehty arviointikäynti elokuussa 2024.

Käynnillä todettiin, että rusopajuangervo on levinnyt 2019 inventoinnista tiheäksi, laajaksi kasvustoksi alueen yhteen reunaan ja myös niitylle. Kasvustoa on sekä niittytontilla että viereisellä kiinteistöllä, enemmän kuitenkin niityn puolella. Vuoden 2019 kuviin verrattuna leviäminen on ollut selvää, eikä kasvuston peittäminen pressulla ole pitänyt sitä kurissa.

Saniaisiin niittäminen on purrut paremmin kuin angervoon, mutta varsinaista saniaisten leviämiskohtaa ei käynnillä tarkasteltu.

Niitto on edelleen hoidettu asianmukaisesti. Maanomistajat ovat hoitaneet niittotähteet pois paikalta.

3. Kunnostus- ja hoitosuunnitelma

Niittäminen ja puusto

Rehevää kasvillisuutta on hyvä edelleen niittää kahteen kertaan kesässä. Ensimmäinen niitto tehdään mieluiten ennen juhannusta, ja silloin niitetään vain vuohenputki- ja koiranputkivaltaiset rehevät kohdat. Niittotähteet korjataan heti pois alueelta. Rehevilläkin kohdilla kasvaa niittykasvillisuutta, joten alkukesän niitto normaalia korkeammalta voisi säästää alla kasvavia niittykasveja, jotka voisivat sitten jatkaa kasvuaan. Koiranputken niittäminen sen kukkimisen aikaan tehoaa sen torjunnassa parhaiten.

Toinen niitto tehdään koko alueelle loppukesästä, elokuun puolenvälin jälkeen. Tuolloin niittykasvit ovat ehtineet kukkia ja kypsytää siemenensä. Niittotähteen on hyvä antaa olla paikallaan muutama päivä, jotta siemenet ehtivät varista. Tämän jälkeen niittotähte korjataan pois alueelta.

Toisessa niitossa voidaan jättää osa kuivemmista kohdista, esimerkiksi mäkitervakkoesiintymät, myös niittämättä, mikäli kasveja on sen aikaan vielä kukassa. Maanomistajat huolehtivat edelleen niittotähteiden viemisestä ja luonnonsuojeluyhdistys niittämisestä.

Puustoa voisi erityisesti niityn eteläosista hieman harventaa, jotta niittykasvillisuus saisi lisää valoa.

Jos sananjalka uhkaa levitä niitylle, olisi sitä torjuttava. Parhaiten tehoaa kepittäminen eli varret lyödään lamaan muttei katkaista, jolloin kasvi jää kitumaan – varren ja lehden ruskistuttua ne voi niittää ja kerätä poisvietäviksi. Tällöin sananjalan maavarsi saadaan köyhtymään ja leviäminen pysähtyy.

Rusopajuangervon poistaminen

Rusopajuangervokasvusto sijaitsee niityn pohjoisosassa, toisen tontin kulmalla ja laidoilla. Se on tehokkainta poistaa alueelta kokonaan kaivamalla. Urakasta vastaa Etelä-Savon ELY-keskus: ELY suunnittelee, kilpailuttaa, hankkii ja valvoo urakan, jonka jälkeen vastuu alueen hoidosta siirtyy taas maanomistajille.

Koko rusopajuangervokasvusto raivataan pois. Kasvustoa on kahden tontin alueella, joten naapuritontin omistajien lupa on myös varmistettu.

Alue, jolta rusopajuangervo poistetaan, on pituudeltaan noin 20 metriä ja sen leveys vaihtelee 2 ja 12 metrin välillä. Kasvuston pinta-ala on arviolta 150 m². Alue on maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi, joten koneilla/traktorilla saa ajaa vain niityn reunaa pitkin, aina samaa ajouraa käyttäen.

Kasvit leikataan alas ja kerätään pois ensin. Tämän puuvartisen jätteen kuten myös juurakot jotka saadaan ylös siistinä, ilman maata, voi hävittää polttamalla myös paikan päällä. Polttopaikan on sijaittava niityn ulkopuolella ja poltossa on noudatettava yleisiä määräyksiä puutarhajätteen polttamisesta.

Alueelta poistetaan pajuangervopensaiden lisäksi juuristo ja maata 0,5–1 m syvyydeltä. Kaikki poistettu massa viedään vieraslajijätteenä jätteenkäsittelyyn. Pois vietävää ainesta tulee 1–3 kuormaa riippuen kuormien koosta ja siitä, miten paljon puuta ja juurakkoa saadaan hävitetyksi polttamalla.

Tilalle tuodaan hiekkaa, ravinneköyhää multaa tai näiden sekoitusta. Täytemaan on oltava täysin vapaata siemenistä. Niityn puoleiselle reunalle laitetaan peitteeksi ns. Mansikkakate rajaamaan leviämistä. Mansikkakate asennetaan esim. työntämällä se reunoista maahan, ja se poistetaan 3 vuoden kuluttua.

Jatkossa pajuangervoa torjutaan kaivamalla lapiolla, kitketään käsin tai katkaistaan mahdollisimman alhaalta molemman niiton yhteydessä. Kesän 2025 aikana on tärkeää seurata kasvien leviämistä ja torjua uudet versot tarkasti.

Liite 1. Myllyojan niityn sijainti (punainen ympyrä) ja perinnebiotoopin raja (vaakaraidoitus).

Myllyojan niityn sijainti

Myllyojan niitty

